

Ecologismul și ecologia sunt două fațete ale raportării noastre la mediul din care facem parte, una este mai analitică (ecologia) alta mai focalizată pe acțiune (ecologismul). Aceste două abordări au nevoie foarte mare una de cealaltă, dar specializarea inevitabilă a dus la separare și distanțare, chiar izolare și lipsă de comunicare, o situație care produce anumite riscuri... care au consecințe... ecologice, economice, sociale, politice șamd. Alfred North Whitehead (1861-1947) arată nevoia de înțelepciune prin unificarea 1. capacității metafizice de a ști ce (know what) adică a celor legate de viziune politică orientată spre sustenabilitate, cu 2. capacitatea de a ști cum (know how) adică a aspectelor legate de știință și tehnologie. În cartea *Science and the Modern World*, Cambridge University Press 1926, la pg. 138, el a arătat că: „Any physical object which by its influence deteriorates its environment commits suicide.” – Orice obiect fizic care prin influența lui își deteriorează mediul, comite sinucidere. Te poți întreba, oare ce ar zice Whitehead dacă ar vedea situația actuală, atât 1. graficele cu procesele aflate în derulare în domeniul realităților ecosistemice globale cât și 2. gradul de coerență a ecologismului cu ecologia care împreună ar putea să creeze acea înțelepciune de care este nevoie pentru a avea șanse de sustenabilitate ecologică a civilizației noastre umane.

Pentru secolul 21, este nevoie vitală de o înțelepciune ecologică-ecologistă aptă de a se implica în planificarea strategică a dezvoltării, capabilă de definirea unei poziții ecologice coerente în marile domenii care influențează la modul direct ceea ce se petrece în mediu: silvicultură, agricultură, pescuit, transporturi, domeniul energetic, învățământ șamd. Pentru o asemenea implicare este nevoie de 1. capacitate intelectuală extraordinară produsă prin sinergia multor ecologi și ecologiști geniali și 2. capacitate de management al cooperării. Trebuie managerizată atingerea unei mase critice și a unei coerențe în funcționare bazate pe acceptarea diferențelor de opinie, a diferențelor de abordare a aceleași realități... a complementarității. Trebuie perfecționată abilitatea de a ajunge în sferele decizionale, cu aptitudinea de a avea o influență reală... nu doar o prezență simbolică, cea „pe rol de papagal” care nici nu percepe ce i se întâmplă.

Diversitatea ecologilor precum și diversitatea ecologiștilor este foarte mare, ai putea zice că există atâtea orientări câte creiere capabile de a analiza subiectul. Totuși, se pot percepe niște cohorte, niște trenduri, tendințe. Ecologismul se bazează măcar în principiu pe suportul științific oferit de ecologie, în acest fel este dependent de el; ecologia, ca știință, fără suportul ecologismului rămâne o aventură intelectuală derulată în pagini de publicații cu pretenții științifice, astfel că rezultatul acestei munci intelectuale nu ajunge să aibă influență decât între cei care fac asta pentru frumusețea jocului intelectual... Ecologismul este undeva la zona de interferență dintre științele ecologice și societatea în ansamblul ei, mai concret domeniul administrativ de elaborare și implementare a politicilor, comunicare și crearea suportului public pentru politici cât mai puțin agresive față de natură și cu caracteristici de sustenabilitate pe termen lung.

Ecologia este o știință de sinteză relativ tânără, care se focalizează pe înțelegerea interrelațiilor din ecosisteme, studiind fluxurile materiale, energetice și informaționale între diferite populații de organisme, precum și între acestea și mediul lor abiotic. Un savant ecolog se poate preocupa o viață întreagă cu niște miriapode din careva pădure și de relația acestora cu mediul lor... și poate să scrie 1.000 de lucrări despre acest subiect; chiar și la o viață umană lungă și prolifică, nu o să ajungă să termine cu ele. Savantul poate avea o altă opțiune, să considere că este necesară o viziune mai largă, și se poate ocupa tot în singura lui viață de ecologia unei păduri, să zicem de aceeași pădure, despre care să scrie tot 1.000 de lucrări; dacă omul este genial, lucrările lui savante pot face lumină în chestiuni interesante, relevante, importante. Prin aceste mici progrese de înțelegere a unor detalii, prin recompunerea unei imagini mari care să cuprindă variatele fenomene, știința progresează, ajunge să înțeleagă mai bine ceea ce se întâmplă în Lumea reală.

Un savant ecolog privește fenomenele și se rezumă la înțelegerea lor corectă și detaliată, la descrierea lor cât mai exactă. În ultima vreme, este în tendințe să se utilizeze pe cât posibil ecuații matematice complexe. În ecuații care inițial erau simple, se mai strecura ceva nou factor care ajusta ajustarea, ceva și încă ceva, încât acum multe astfel de magice formule au ajuns niște simbolice simboluri ale matematizării în care nu se mai percepe nici pădurea, nici coropișnița, nici pasărea care cântă; culmea este că la final, aceste formule perfecționate la perfecție au ajuns să dea rezultate cuantificate exact, egale cu zero. Acestea pot ajunge atât de

autonome în ale lor simboluri care vor cuantifica esența existenței coropișniței, încât ele vor putea să fie înțelese doar de un alt savant similar aflat într-o altă galaxie.

Ecologul extrem este atât de implicat în cercetarea unui detaliu încât riscă să nu mai perceapă ce se derulează acum în jurul nostru... la nivel macro, al peisajelor și al Ecosferei. În principiu, un savant ecolog poate să fie performant în domeniul lui de hiperspecializare, unde să știe pe de rost toate articolele publicate vreodată de cineva despre “ale lui găngăni”, dar același om poate să fie rupt de realitățile ecologice ale Planetei... a dezastrului ecologic aflat în derulare. Un ecolog interesat de cercetarea lui din pădure, nu neaparat ridică vocea când pădurile sunt defrișate; poate speră să publice un ultim articol înainte ca și pădurea lui să fie rasă. Un ecolog poate să fie interesat de ecologism, dar la fel de bine poate să nu aibă asemenea preocupare, deoarece preferă să își aloce toată energia pentru studierea coropișnițelor (spre exemplu) și “să nu se implice în politică”. Un ecolog de acest gen, în principiu poate să fie cumpărat de o firmă de eoliene, de una de minerit cu cianuri, de o firmă care vrea să exploateze cât mai mult din pădurile încă existente sau să aducă vânători care să împuște orice mai există în peisaj șamd, iar el va lucra conștiincios cu toată puterea lui de muncă pentru cei 5 lei de final.

Ecologia, ca preocupare pur teoretică – nu prea pare să poată continua prea mult, în lumea actuală din ce în ce mai lipsită de resurse pentru astfel de jocuri intelectuale ale unor savanți izolați în ale lor turnuri de fildeș. Adică, este nevoie de schimbare, încât publicul mai larg să perceapă corect cât de importante sunt aceste idei ale ecologiei ca știință, cât de relevante sunt ele pentru societate! În măsura în care sunt relevante...

Ecologismul este un curent social relativ nou, al celor care percep importanța vitală a modului în care civilizația umană interacționează cu mediul nostru de viață. Poate să existe sustenabilitate,

ori poate să apară destructurarea ecosistemelor, dispariția speciilor, erodarea suportului natural de care depindem. În cercurile elitei ecologiste actuale sunt dezbătute subiecte vitale pentru sustenabilitatea civilizației umane. Apare recunoașterea situației în care suntem, anume că știm cum se face (avem know-how) dar nu prea mai știm ce să facem (a cam dispărut know-what)... Există tot felul de capacități tehnice, dar nu știm la ce să le utilizăm, există infrastructură comunicațională prin care curge ceea ce poate să curgă prin canale.

Ecologismul se bazează pe ecologie, dar nu rămâne indiferent la realitățile derulate în ecosisteme, peisaje și la nivelul Ecosferei, sub presiunea agresiunii umane. Un ecologist nu este mulțumit doar de simpla calculare la perfecție a ratei de dispariție a pădurilor naturale, nu este satisfăcut de realizarea unui grafic impecabil care arată cum sunt eradicate stocurile de pești oceanici și nu este mulțumit când trage concluzii despre imposibilitatea supraviețuirii civilizației umane cu acest stil de devastare a mediului și resurselor de care depindem. Un ecologist percepe nevoia implicării noastre în orientarea fenomenelor aflate în derulare, încât să nu ne adâncim și mai mult în criza ecologică globală... deoarece se ajunge la un moment când este tardivă reorientarea.

Fără suportul științific oferit de ecologie, ecologismul se rezumă la adunarea gunoaielor din pădure și plantarea de copăcei pe fumegânde gropi de gunoi intelectual, pe care se are pretenția că se lucrează; un astfel de ecologism, care nu are capacitate intelectuală de mai mult, este un fel de soră a lui Onan. Din păcate, acest tip de ecologism este destul de răspândit, și este consecința lipsei de cooperare între 1. ecologiști tineri, voluntari și dornici de acțiune, dar lipsiți de cunoașterea complexității domeniului... cu 2. ecologii capabili de a oferi suportul ideatic, științific, rațional, care trebuie să stea la baza conceperii oricărei acțiuni rezonabile. Adică, în loc de acest „ecologism heuripistic”, „hai să facem ceva”, evident este nevoie de ceva nou, cu mai mult suport științific!

În principiu, un ecologist aflat în Parlament poate să fie atât de departe de științele ecologice încât să nu cunoască nici măcar termenii de specialitate oarecum banali, dar să facă “carieră politică” prin mimarea celor zise de ecologiștii vestului: stopați poluarea, nu tăiați pădurile, vrem agricultură ecologică șamd. Un ecologist de acest gen nu prea percepe diferențele dintre specii de păsări, și greu poate înțelege de ce nu este bine să se planteze pe gropile de gunoi sau pe locul fostelor păduri, niște specii de arbori din America sau de altundeva, care au potențial invaziv; de fapt, nu înțelege ce înseamnă specii invazive. Nici asta nu este o mare bravură intelectuală. Ecologistul extrem, lipsit de pregătire în domeniul ecologiei, nu percepe cu adevărat importanța gândirii raționale, biologic-ecologice, ci face acțiuni care de care mai aberante, gen plantare de stejar roșu și salcâm în careva arie protejată... și mai așteaptă și aplauze din partea celorlalți. Mulți ecologiști sunt gata să facă educație ecologică, altora, fără a percepe că nici ei nu au o astfel de educație, și că ar fi necesar să se autoeduce cât de cât.

În secolul 21 este nevoie ca de aer de o simbioză reușită a ecologiei cu ecologismul. Ele trebuie să facă front comun, iar varianta cealaltă ar însemna 1. un ecologism diletant, pueril și penibil, lipsit de suportul științific – deci potențial capabil să distrugă și mai mult mediul de viață ca rezultat al lipsei de înțelegere a consecințelor propriilor ei acțiuni și 2. o ecologie din ce în ce mai teoretică, lipsită de capacitate de a se face înțeleasă în afara cercului de specialiști din ce în ce mai hiperspecializați segregați pe secte lipsite de comunicare între ele, o preocupare științifică a cărei relevanță este puțin înțeleasă de către cei care decid alocarea de resurse, deci un fel de hobby personal al unor savanți. Din fericire, deja și la ora actuală mulți dintre cei care se ocupă de ornitologie au preocupări și de protejare a păsărilor pe care le studiază, la fel cu liliecii... sau cei care se interesează de cercetări privind fluturii, încearcă să protejeze habitatele speciilor periclitate, a celor rare, și ei sunt cei care percep cel mai concret declinul general al diversității biologice la nivel de peisaj. Cu toate acestea, se simte o prea mare distanțare între ecologi și ecologiști, care atât timp cât nu cooperează mai bine între ei, nu se poate spera formarea unei mase critice apte să convingă și pe alții... până la urmă este o chestiune de comunicare, de management al cooperării, de consolidare a unor legături parțial funcționale. O simbioză a ecologiei cu ecologismul ar putea aduce beneficii pentru ambele curente, o interrelaționare și o susținere reciprocă. Progresul ar fi posibil dacă ecologii și ecologiștii ar conștientiza cât de mult depinde o orientare de cealaltă și cât de mare nevoie este de a lucra împreună pentru un succes comun. De reușita sau nereușita acestei simbioze poate să depindă nu doar studierea unor păsări, existența sau dispariția lor,... ci ceva care ne interesează mult mai mult, la un nivel mult mai personal, mai uman. Oare ce să fie asta?

AUTOR: ©

[dr. Peter Lengyel](#)

PS. Acesta este un draft în care sunt incluse idei din prezentări făcute de mine la câteva conferințe internaționale în urmă cu ani de zile... dar evident că subiectul ar putea să fie dezvoltat.

SURSA:

[Dr. Peter Lengyel Blog](#)

Nota: Pe blogul autorului gasiti o bogata galerie foto la acest articol.